

گوشه ای از جنایت های پیروان
عبدالوهاب

گوشه ای از جنایات های پیروان عبدالوهاب

وهابیت از زمانی که به وجود آمده است جنایات هولناکی را مرتکب شده که در تاریخ ثبت شده است، کشتار مردم مسلمان در شهرهای مختلف، از جمله مکه، مدینه، طائف، نجف و کربلا، آتش زدن مزارع، سقط جنین زنان باردار، آتش زدن کتابخانه های مسلمانان، تخریب آثار دینی مسلمین در شهرهای مختلف، تخریب قبور بزرگان دین و قتل عام در منطق مختلف و... در این مقاله با توجه به منابع تاریخی برخی از جنایات و غارتها و کشتارهای وهابیت ذکر شده است.

اشاره

پایه های سست وهابیت بنا نهاده شده تا بنیادهای استوار اعتقادی اسلام را ریشه کن سازد؛ گوه این ادعا آن است که مقتولان به دست وهابیون، تنها مسلمانانی موحد هستند که به یگانگی حق شهادت می دهند و محمد (ص) را پیامبر او می دانند و فقط به این گناه کشته می شوند که به مذهب اختراعی محمد بن عبدالوهاب تن نداده اند. این شیوه ی تندروهایی به ظاهر مسلمان است که در برابر جنایات های صهیونیست ها در فلسطین و لبنان سکوت اختیار کرده اند و در عوض مسلمانان را به جرم زیارت قبر پیامبر اسلام (ص) و توسل به اهل بیتش سر از تن جدا می کنند. قتل، غارت، هتک حرمت و شرارت های این فرقه ضاله سال هاست سایه به سایه مسلمانان را تعقیب می کند و با حمایت آل سعود، در جهان ریشه می دواند. نوشتار زیر نیم نگاهی است به گوشه ای از جنایات های این فرقه در قبال مسلمین و به ویژه شیعیان؛ مسلک وهابیت را محمد بن عبدالوهاب نجدی (متوفی 1206 ق) پدید آورد؛ اما به قطع می توان ادعا کرد که اساس اعتقاد وهابیون را آرا و افکار ابن تیمیه تشکیل می دهد. ابن تیمیه نیز، تحت تأثیر احادیثی از احمد حنبل، پیشوای حنابله (متوفی 241ق) اعتقادات خود را شکل داده و از پیروان مذهب حنبلی به شمار می آید.

به هر تقدیر محمد بن عبدالوهاب در برخی اعتقادات خویش با ابن تیمیه مشترک بود؛ از جمله این که عموم مسلمین را کافر و مشرک می پنداشت و همه بلاد اسلامی حتی مکه و مدینه را که به تصرف وهابیون در نیامده بود، دارالکفر می نامید. همچنین جنگ با مسلمانان و اشغال اماکن مقدس و تخریب شعائر اسلامی را بر پیروان خود واجب می دانست. این اعتقادات او پایه گذار جنایات های کنونی وهابیت در جهان است.

افزون بر این، محمد بن عبدالوهاب به شدت مردم را از زیارت قبر پیامبر (ص) منع می کرد؛ به طوری که نقل شده: گروهی از مردم احساء به زیارت قبر پیامبر (ص) رفتند. وقتی شیخ ممد از این امر آگاه شد و نیز شنید که محل عبور آن ها از درعیه (مقر محمد بن عبدالوهاب) است، دستور داد ریش زائران احسائی را بتراشند و در فاصله درعیه تا احساء آن را وارونه سوار بر مرکب ها کنند!

محمد بن عبدالوهاب همچنین از فرستادن صلوات بر پیغمبر، نهی می کرد، از شنیدن آن بسیار ناراحت می شد و صلوات فرستنده را به شدیدترین وجه مجازات می کرد، تا جایی که یک بار به دستور او مؤذن نابینایی را که صوت خوشی داشت، به جرم صلوات بر پیامبر (ص) به قتل

رساندند.

وی، بسیاری از کتاب های مربوط به صلوات بر پیغمبر (مانند دلائل الخیرات، تألیف محمد بن سلیمان جزولی) را سوزاند. همچنین کتاب های بسیاری از فقه و تفسیر و حدیث را که با اعتقاداتش مخالف بود به آتش کشید و به پیروانش اجازه داد تا قرآن را مطابق مهم خود تفسیر کنند. (1)

پر واضح است که پیروان وهابیت نیز با تمسک به اندیشه ها و اعمال پیشوایان خود، به مبارزه با اعتقادات مسلمین می پردازند و در این راه از هیچ جنایتی پروا نمی کنند.

پشتوانه های وهابیت

انتشار افکار انحرافی محمد بن عبدالوهاب در میان قبائل مختلف، ابتدا با جنگ و ستیز قوای محمد بن سعود (سرسلسله ی خاندان سعودی) یاری و حمایت شد. بی شک، آل سعود، مهم ترین عامل نفوذ دعوت وهابی ها هستند که حتی مذهب آن ها را مذهب رسمی کشور خود قرار دادند و پس از درگذشت محمد بن عبدالوهاب نیز از هیچ تلاشی در راه گسترش عقاید او دریغ نکردند.

اما به راستی چه انگیزه ای سبب شده تا آل سعود این گونه در جهت تبلیغ افکار وهابیت بکوشد؟ تاریخ می گوید: خاندان محمد بن عبدالوهاب و آل سعود هر دو از بازماندگان بنی اسرائیل و از نظر ریشه های خانوادگی از طائفه ی یهود هستند. (2)

بر این اساس می توان فهمید که اگر چه حامیان ظاهری فرقه وهابی، آل سعود هستند، ولی قدرت های بزرگ تری در پس پرده به حمایت از این گروه برخاسته اند که مجبورند برای رسیدن به مقاصد شوم خود و تخریب بنیاد های اعتقادی آخرین دین آسمانی، ماسک اسلام بر چهره بزنند. این جاست که حکمت سخن پیغمبر اکرم (ص) روشن می شود که فرمود: یهود، فریب کارترین مردم علیه مسلمین است. (3)

تخریب بارگاه امام حسین (ع)؛ آغاز هتک حرمت ها

حمله وهابیون به کربلا از سال 1216 قمری آغاز شد و تا سال 1225 ادامه یافت. در اولین یورش، امیر سعود در رأس لشکری، شهر کربلا را محاصره کرد و سپاه وی به زور وارد شهر شد. (4)

بیش تر مردم را در بازارها و خیابان ها به قتل رساندند، گنبد روی قبر امام حسین (ع) را ویران کردند و صندوق روی قبر را که از زمرد و یاقوت و جواهرات دیگر زینت یافته بود به غارت بردند. لشکر امیر سعود، نزدیک ظهر در حالی از شهر خارج شدند که نزدیک به دو هزار تن از اهالی کربلا را کشته بودند. (5)

وهابیون و هتک حرمت قرآن

در سال 1217 وهابیون به دستور امیر عبدالعزیز، شهر طائف را غارت و خانه ها را ویران کردند. جمعی از مردان و زنان مسلمان را لخت و عریان در بیابان های طائف رها ساختند. پس از 13 روز که به صورت گدا در آمده بودند، به آن ها مشتی ذرت دادند و به شرط وهابی شدن، از کشتنشان گذشتند. (6) طفل های شیرخوار را بر روی سینه مادرانشان سر می بردند و عده ای را که مشغول فرا گرفتن قرآن بودند، کشتند. بعد از غارت خانه ها، به دکان ها و مساجد رفتند و گروهی را که در حال رکوع و سجود بودند، کشتند. (7)

تجاوز به حریم قرآن، به حدی گسترده بود که در شهر بزرگ طائف، تنها سه نسخه از دست اشقیای وهابی سالم ماند. وهابیون در یک اقدام گستاخانه، همه کتب ارزشمند موجود در منطقه را که تعداد بی شماری قرآن، تفسیر و کتب حدیث در میانشان بود، پاره پاره کردند و به

زیر پا انداختند اما با عنایت الهی همه اوراق قرآن به بالا رفت و حتی یک برگ آن بر زمین نیفتاد، در حالی که از وزش باد خبری نبود. (8)

تخریب قبه زادگاه پیامبر (ص) و حضرت علی (ع)

با انتشار خبر قتل و غارت های وهابیون در طائف و فجایع آن، علمای مکه، حکم به کفر وهابیون دادند. از این رو در هشتم محرم 1218، این فرقه به مکه یورش برده، آن را اشغال کردند. صبح همان روز وهابی ها همراه با عده بسیاری از مردم مکه که با آن ها بیعت کرده بودند، با بیل و کلنگ به گورستان جنت المعلى حمله و گنبد های زیادی از این گورستان و نیز قبور ابوطالب، عبدالمطلب و اولاد پیغمبر را خراب کردند.

«خانه حضرت خدیجه را که مدتی مهبط وحی الهی بود، خراب کرده به توالت تبدیل کردند. زادگاه رسول اکرم (ص) را ویران ساخته و به محل خرید و فروش حیوانات تبدیل کردند، که با تلاش افراد صالح و خیر از چنگال وهابی ها در آمد و به کتابخانه مبدل شد. آنان قبه زادگاه پیامبر در معلى، قبه زادگاه علی بن ابی طالب و خدیجه و ابوبکر را ویران و با خاک یکسان ساختند و هنگام تخریب طبل می زدند و رقص و آوازخوانی می کردند.» (9)

بدین ترتیب وهابیون تمام آثار مکه غیر از کعبه را ظرف 3 روز ویران کردند. آن ها 14 روز در مکه ماندند و در این مدت مردم را به توبه واداشتند و از کارهایی مانند توسل و زیارت قبور که به اعتقادشان شرک بود منع می کردند. در پی آن سعود دستور داد کتاب های محمد بن عبدالوهاب و عقاید او را فرا گیرند و آن ها را تدریس کنند. (10)

غارت اشیای حرم پیامبر (ص) و منع زیارت قبور

وهابی ها در سال 1220 تمام اشیای گران بهای حرم پیغمبر (ص) را غارت و مردم را از زیارت قبر پیامبر (ص) و ائمه بقیع (ع) برحذر داشتند. سپس سعود از مردم مدینه پرسید: با قبه های بقیع چه باید کرد؟ و مردم از ترس گفتند باید خراب شود. از این رو وهابی ها با کمک مردم مدینه تمام آثار و قبور بقیع را خراب کردند. (11)

تعرض به کاروان های زیارتی و منع زیارت خانه خدا

در سال 1221 وهابی ها به سرکردگی سعود به نجف اشرف حمله کردند؛ اما به دلیل مقاومت گروهی از مردم و طلاب دینی به فرماندهی شیخ جعفر کاشف الغطاء موفق به محاصره شهر نشدند. آن ها در سال 1222 نیز در حمله به نجف ناکام ماندند؛ به همین سبب بار دیگر به مکه و مدینه یورش بردند و به غارت حجاج بیت الله الحرام و محاصره آن دو شهر مقدس پرداختند. علاوه بر این در حمله به نجف و کربلا نیز در بسیاری از اوقات متعرض کاروان های زیارتی و قبائل شیعی مذهب می شدند. (12)

وهابیان کلیه جواهرات و اشیای گرانبهای حرم مطهر پیامبر (ص) و حرم مطهر ائمه بقیع (ع) را به غارت بردند. کاروان حجاج عراقی از سال 1220، کاروان حجاج شامی از سال 1221 و کاروان مصر از سال 1222 توسط وهابی ها از حج منع شدند؛ بنابراین برنامه حج از عراق چهار سال، از شام سه سال، و از مصر دو سال قطع شد تا این که با سرنگونی نخستین دولت سعودی در سال 1224، مدینه منوره و مکه معظمه از وجود وهابیان پاک و حج آزاد شد. (13)

کشتار زنان و کودکان بی گناه و زائران حرم سید الشهداء (ع)

در سال 1225 وهابی ها به فرماندهی عبدالله بن سعود با یورش به سرزمین حوران واقع در خاک سوریه، دارایی مردم را به تاراج بردند، غلات آن ها را سوزاندند، انسان های بی گناه را کشتند، زنان را اسیر و کودکان را به قتل رساندند. در همان سال بار دیگر نجف اشرف و کربلا معلى را محاصره کرده، دست به راهزنی زدند. از جمله زائرانی را که از زیارت حرم حضرت

سیدالشهدا (ع) در نیمه شعبان باز می گشتند، مورد هجوم قرار دادند و حدود یکصد و پنجاه نفر از عرب و غیر عرب را به شهادت رساندند. (14)

قتل عام حجاج مصری در منی

در سال 1343 وهابی ها بار دیگر قبه ابن عباس و دیگر قبور طائف و قبرهای عبدالمطلب، ابوطالب و حضرت خدیجه همسر پیامبر (ص) و زادگاه حضرت زهرا (س) و همه ی شعائر اسلامی مکه را ویران کردند. (15)

در آن سال برنامه حج تعطیل شد. در سال 1344 وهابیان برخی از اعمال حاجیان مصری در منی را حرام دانستند و عده ای از آن ها را کشتند. (16)

تخریب قبور ائمه بقیع (ع)

در سال 1344، وهابیون پس از اشغال مکه، به مدینه روی آوردند و پس از محاصره و جنگ با مدافعان شهر، آن را اشغال نمودند. قبور ائمه بقیع و دیگر قبور همچون قبر ابراهیم فرزند پیامبر و زنان آن حضرت، قبر ام البنین مادر حضرت عباس، قبه عبد الله پدر پیامبر (ص)، اسماعیل پسر امام جعفر صادق و قبه همه صحابه و تابعین را بدون استثنا خراب کردند.

ضریح فولادی ائمه بقیع را که در اصفهان ساخته و به مدینه حمل شده بود، از روی قبر حضرت امام حسن مجتبی و امام زین العابدین و امام محمد باقر و امام جعفر صادق برداشته و بردند. قبور عباس عموی پیامبر و فاطمه بنت اسد مادر امیرالمؤمنین را که با قبور چهار امام همام در زیر یک قبه بودند نیز ویران کردند. (17)

همچنین زادگاه امام حسن و امام حسین در مدینه، قبور شهدای بدر و نیز بیت الاحزانی را که حضرت علی (ع) برای حضرت زهرا (س) ساخته بود ویران کردند. (18)

به آتش کشیدن کتابخانه بزرگ المکتبه العربیه

وهابی ها در طول سال های جنایات خود، به تخریب اماکن مقدس مسلمانان اکتفا نکردند بلکه به سبب قرارداد محمد بن عبدالوهاب با انگلستان، به تخریب اماکن فرهنگی نیز دست زدند. یکی از کارهای دردناک که وهابیت در این راستا مرتکب شد، آتش زدن کتابخانه بزرگ «المکتبه العربیه» بود که بیش از 60 هزار عنوان کتاب گرانقدر کم نظیر و بیش از 40 هزار نسخه خطی منحصر به فرد داشت. همچنین آثار خطی حضرت علی (ع)، ابوبکر، عمر، خالد بن ولید، طارق بن زیاد و برخی از صحابه پیامبر (ص) و قرآن مجید به خط عبدالله بن مسعود در این کتابخانه وجود داشت. (19)

کشتار حجاج یمن

در سال 1341 وهابیان با حجاج یمنی که خلع سلاح بودند و هیچ گونه دفاعی به همراه نداشتند، رو به رو شدند. آنان ابتدا به حجاج امان دادند؛ ولی وقتی در بالای کوه قرار گرفتند و حجاج یمنی در پایین قرار داشتند، دهانه توپ ها را به سوی آنان گرفته و تنها دو نفر جان سالم به در بردند که جریان کشتار وحشیانه را به آگاهی مردم رساندند. (20)

کشتار مردم بی دفاع اردن

در سال 1343، جمعی از وهابی ها ناگهان به اردن یورش بردند و ردم بی اطلاع «ام العمد» و همسایه آنان را مورد هجوم قرار دادند. آنان مردان و زنان بی گناه را کشتند و غارت کردند. اما طولی نکشید که با رانده شدن برخی و اسارت عده ای دیگر، عقب نشینی کردند که البته اسیران وهابی به فرمان انگلیس آزاد شدند. در سال 1346 وهابیان دوباره با سپاهی متشکل از سی هزار نفر به اردن حمله کردند و قتل و غارت و خونریزی شدیدی به راه انداختند. (21)

حمله خونین مکه

عمال وهابی رژیم آل سعود در چهارم ذی الحجه 1407 ق (9 مرداد 1366ش) هزاران نفر از حجاج بیت الله الحرام را به جرم سر دادن فریاد برائت از مشرکین در مکه به خاک و خون کشیدند که بر این اساس در ایران سه روز عزای عمومی اعلام شد. بی شک، مطالعه مشاهدات حجاج حاضر در این واقعه تلخ می تواند بیانگر عمق جنایات وهابیت باشد که به نمونه ای از آن اشاره می شود: «با چشم خود دیدم که سعودی های کثیف، بی شرمانه و بی رحمانه با عصای معلولین با دو دست محکم به صورت زن ها می کوبیدند و نقش بر زمین می کردند. ای کاش به زدن تنها قانع بودند. وقتی خانمی بر روی زمین می غلطید، نفر بعدی با هر وسیله ای که در دست داشت به مغز نیمه جان او می کوبید تا از دنیا بود. (22)

جنایت های سپاه صحابه

در سال 1979 میلادی، گروه تروریستی سپاه صحابه در پاکستان تشکیل شد که عوامل آن وهابی هستند و تاکنون هزاران شیعه مظلوم و بی گناه را به جرم دفاع از ولایت اهل بیت (ع) به شهادت رسانده است.

تکرار فاجعه کربلا، در کربلا

در عاشورای 1425 گروه وهابی القاعده با انفجارهای متعدد در کربلا باعث شهادت تعداد بسیاری از عزاداران از جمله زن و کودک شد.

کشتار عزاداران امام موسی کاظم (ع)

در 25 رجب 1426 مصادف با شهادت امام موسی کاظم (ع) وهابیون با پخش غذاهای مسموم در اطراف حرم آن امام (ع) و نیز انجام انفجارهای متعدد در کاظمین بین صفوف عزاداران امام موسی کاظم (ع)، باعث شهادت 1500 نفر از شیعیان عزادار شدند.

جنایت های طالبان وهابی در افغانستان

در اواخر سال 1372 شمسی گروهی وهابی به نام طالبان در افغانستان وارد صحنه نبرد شدند که از سوی عربستان و امریکا حمایت می شدند. در شهریور 1375 کابل را تصرف کردند و به کشتار مسلمانان شیعی پرداختند. در 17 مرداد 1377 زنان و مردان و کودکان را از پشت بام ها به رگبار بستند و اهالی شهر مزار شریف را قتل عام کردند؛ سپس با هجوم به بیمارستان ها، بیماران شیعه را روی تخت ها به شهادت رساند.

در سنگچارک و بامیان و پروان و کاپیسا، شکم بانوان حامله شیعه را پاره می کردند و جنین آنان را بیرون کشیده و سر می بریدند. (23)

در عاشورای 1267 شیعیان قندهار در حسینه ها سرگرم عزاداری بودند که ناگهان وهابیان جنایتکار با اسلحه هجوم آوردند و عده فراوانی از شیعیان بی دفاع را به فجیع ترین وضع به قتل رساندند. (24)

وهابیت و انفجار در اهواز

در جریان دستگیری عوامل بمب گذاری های پیپی سال 1384 در اهواز، روشن شد که از مجموع 46 دستگیر شده، 44 نفر دارای عقاید وهابیت هستند. بر اساس اطلاعات موثق، این عده از سوی اسرائیل، امریکا و انگلیس حمایت می شدند و از عوامل وهابیت در ایران بودند. (25)

انفجار بزرگ در مسجد تاریخی براهنا

در عملیات انتحاری هجدهم فروردین 1385 در مسجد تاریخی براهنا بغداد، بیش از 69 نفر کشته و 130 نفر زخمی شدند. (26)

انفجار در حرمین عسکرین

در 23 خرداد 1386 تروریست های تکفیری با بمب گذاری در حرمین عسکرین، گنبد و بارگاه حرمین در سامرا را ویران کردند و داغ دیگری بر دل شیعیان نهادند.

یک هفته پس از انفجار در سامرا، علمای وهابی از جمله شیخ عبدالرحمن براک، شیخ ممدوح العربی، دکتر ناصرالعمر، ابن جبرین، و نیز مفتی وهابی کویتی ها فتوای نابودی دیگر ضریح ها در عراق به ویژه ضریح سیدالشهدا (ع) را صادر کردند. (27)

حمله وهابیان افراطی به حجاج بحرینی

در مهرماه 1386 گروهی از وهابیان تندرو با کمین در کوچه های اطراف مسجدالحرام پس از مشاهده مینی بوس شیعیان بحرینی با خرده شیشه های تیز و برنده به سوی حجاج شیعه یورش بردند و اقدام به فحاشی و به زبان آوردن القابی چون شیعیان سگ صفت کافر و ده ها فحش دیگر کردند. (28)

آنچه بیان شد، تنها گوشه ای از جنایات هایی است که وهابیت در طول حیات چند صد ساله خود به پیکره شیعه روا داشته و از آن ها هدفی جز نابودی اسلام و تشیع را دنبال نمی کند. در بیان جنایات این فرقه ضاله همین بس که کعبه، قبله مسلمین، را که باید توسط نمایندگان تمام دولت ها و ملت های اسلامی اداره شود، به ملک شخصی خود و آل سعود تبدیل کرده و حج را دستمایه اهداف شوم خویش نموده اند؛ آن ها کتاب هایی را با نام علامه عسکری و آیت الله جعفر سبحانی در مدینه و بقیع توزیع می کنند (29) در حالی که این بزرگواران صاحب این تألیفات نیستند! موسم حج را به تایم تبلیغاتی خود مبدل کرده اند و به نشر افکار انحرافی خویش می پردازند. کتب ضاله علمای خود را رایگان در میان حجاج توزیع می کنند؛ تا جایی که فقط در حج سال 1381، ده میلیون و 685 هزار جلد کتاب به بیست زبان زنده دنیا را در میان زائران خانه خدا توزیع کردند. جنایات های فرهنگی وهابیون به حدی است که در این مجال نمی گنجد.

اما آنچه حائز اهمیت است این که نسل متعصب و متحجر وهابی که همه مسلمین غیر از خود را مشرک و جان و مالشان را مباح می دانند، رو به زوال هستند و قشر معتدلی از این فرقه در حال ظهور است؛ قشری که با تسلط بر ابزار مدرن و اطلاعات گسترده جهانی، برای نفوذ در میان مسلمانان و ایجاد تفرقه می کوشد. بی شک خطر این گروه بیش از طیف گذشته است، چرا که «با پنبه سر می برند».

باشد که مسلمین، هوشیارانه متوجه خطرات این فرقه انحرافی باشند و این مانع اتحاد و انسجام اسلامی را از پیش پای خود بردارند.

پی نوشت ها

- 1.ر.ک: سید محمدحسن قزوینی، فرقه وهابی و پاسخ شبهات آن ها، ترجمه علی دوانی، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چاپ سوم، زمستان 86.
- 2.علامه محمدحسین کاشف الغطاء، نگاهی به پندارهای وهابیت، ترجمه محمدحسین رحیمیان، دفتر نشر الهادی، چاپ اول، پاییز 76، ص 18.
- 3.بحارالانوار، ج 75، ص 284.
- 4.سید محمدحسن قزوینی، پیشین، ص 32.
- 50.محمدباقر حسینی زفره ای اصفهانی، قصه عجیب استعمار، دارالنشر قم، چاپ اول، بهمن 68، ص 118.
- 6.سید محمد حسن قزوینی، پیشین، ص 32.

7. محمدباقر حسینی زفره ای اصفهانی، پیشین، ص 112.
8. ایوب صبری پاشا، تاریخ وهابیان، ترجمه علی اکبر مهدی پور، نشر طوفان، چاپ اول، پاییز 1377، ص 62.
9. پایگاه اطلاع رسانی مرکز اسناد انقلاب اسلامی www.irdc.ir
10. سید محمد حسن قزوینی، پیشین، ص 37.
11. همان، ص 40.
12. علی اصغر فقیهی، تاریخ و عقاید وهابیان، ص 30.
13salaf.blogfa.com
14. سید محمد حسن قزوینی، پیشین، ص 43.
15. همان، ص 55.
16. salaf.blogfa.com.www
17. همان، ص 56.
18. پایگاه اطلاع رسانی مرکز اسناد انقلاب اسلامی، www.irdc.ir
19. اعیان الشیعه، ج 2، ص 72.
19salaf.blogfa.com.www
20. همان.
21. روزنامه جمهوری اسلامی، 16 آذر 1366، خاطرات سید رضا موسی کاظمی محمدی از نایب.
22. salaf.blogfa.com.www
23. محمد سلطان الواعظین، شب های پیشاور، ج 1، تحقیق: عبدالرضا درایتی، انتشارات دلیل ما، چاپ اول، پاییز 1385، ص 346.
24. news.irwww.aftab
25. روزنامه ایران، 19 فروردین 1385، صفحه بین الملل.
26. www.fardannews.com
27. www.shia-news.com
28. www.jahannews.com